

Grigore Alexandrescu - Umbra lui Mircea la Cozia

Ca si Trecutul. La Manastirea Dealul, Rasaritul lunii. La Tismana, Mormintele. La Dragasani sau Adio. La Targoviste, Umbra lui Mircea. La Cozia face parte din ciclul compunerilor romantice ale lui Grigore Alexandrescu. in spiritul ideilor pasoptiste, poetul evoca trecutul de marire cu scopul de a inflacara inimile contemporanilor sai pentru cauza libertatii si independentei nationale.

Tema e frecventa la toti scriitorii vremii, de la Vasile Carlova (1809-1831) pana la Vasile Alecsandri (1821-1890) si ea va forma obiectul preocuparii generatiilor urmatoare, Eminescu, Cosbuc, Sadoveanu.

In vara anului 1842, impreuna cu prietenul sau Ion Ghica, Grigore Alexandrescu face o calatorie la manastirile din Oltenia. Dupa cum reiese din Memorialul acestei calatorii, poezia in chestiune ar fi fost compusa chiar la Cozia, unde se si afla mormantul marelui domn, intr-o noapte romantica, pe cand poetul contempla inspirat muntii negri si valea Oltului, dintr-un turn al manastirii. A fost publicata insa abia la 7 mai 1844, in revista Propasirea, editata la Iasi de Mihail Kogalniceanu. Poezia incepe solemn, intr-un vers amplu instrunat, de o muzicalitate indelung si amanuntit studiată, cu cezura larga, necesara risipirii ecourilor. Este momentul meditatiei romantice, al solitudinii in cadrul naturii si al noptii. Sonurile care predomina sunt - in consecinta - cele minore si grave, surdinizate prin vocalele inchise, intre care mai frecventa este u, pusa sub accent prelungit: Ale turnurilor umbre// peste "unde stau culcate; Catre tarmul dimpotriva,// se intind, se prelungesc, alternand cu vocala cea mai deschisa - a - pentru contrast: s-ale valurilor mandre generatii spumegate Zidul vechi al manastirii// in cadenta il izbesc.

Impresionanta este personificarea valurilor Oltului, vazute ca niste generatii, sugerand ideea vesnicei deveniri istorice si, totodata, a permanentei. De asemeni, noaptea e inchipuita ca o himera neagra, vie, miscatoare, iesind dintr-o pestera, din rapa, impresurand totul cu mantia ei intunecata:

Dintr-o pestera, din rapa, noaptea iese, ma-mpresoara.

Acum este ora propice nalucirilor si fantomele ies din morminte. Motivul e de tipul preromantic, cu punctele de plecare in englezii Gray, Young si Ossian-Macpherson, cunoscuti la noi inainte de Grigore Alexandrescu, prin traduceri franceze si rusesti. Fantomele, "chipuri negre", coboara de pe muchii de stanca ca un fluid misterios ce patrunde fiinta celor vii "ca prin vine un fior", facand sa se miste "muschii zidului". La aparitia lui Mircea, hamletiana, pura proiectie a eului subiectiv al poetului, elementele naturii se cutremura:

Raul inapoi se trage... muntii varful isi clatesc.

In jurul fantomei voievodului, iesind din mormant inarmat si cu coroana pe cap, se aduna atunci hotarele Tarii Romanesti:

Mircea! imi raspunde dealul; Mircea! Oltul repeteaza, Acest sunet, acest nume valurile-l primesc;

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Unul altuia il spune; Dunarea se-nstiinteaza, si-ale ei spumate unde catre mare il pornesc.

Poetul se prosterna in fata maretei umbre si vine a depune la mormantu-i prinosul de recunostinta al contemporaneitatii. Mircea fusese aparator al libertatii si realizase odinioara fapte rasunatoare, de necrezut in momentul de fata. Voievodul ii apare poetului ca un urias a carui armura n-ar mai putea-o purta urmasii bicisnici:

Noi citim luptele voastre, cum privim vechea armura
Ce un urias odata in razboaie a purtat;
Greutatea ei ne-apasa, trece slaba-ne masura,
Ne-ndoim dac-asa oameni intru adevar au stat.

De remarcat coloratura arhaica din finalul versului ultim: "intru adevar au stat".

Fapt oarecum curios, insa perfect explicabil in contextul literaturii romane din epoca de la 1848, romanticul Grigore Alexandrescu, admirator al trecutului, este totodata Un artist si un ganditor care avea neaparat in vedere prezentul si viitorul. in spirit rationalist, autorul satirelor, epistolelor si fabulelor gaseste totusi ca razboiul e "bici groaznic, care moartea il iubeste". Fatal in evul de mijloc, el poate fi inlaturat in epoca moderna, cand natiile, "infratite prin stiinte si prin arte", pot afla "drumul slavei in gandire si in pace": Este aici, constatabila in spatiul uneia si aceleiasi poezii, manifestarea unei trasaturi cu totul caracteristica operei lui Grigore Alexandrescu in general, ca de altfel intregii literaturi de la 1848: imbinarea elementelor clasice si iluministe cu cele romantice. Asa se explica introducerea gandirii rationaliste in cadrul meditatiei romantice care este Umbra lui Mircea. La Cozia.

Poezia se incheie insa tot romantic. Din nou mantia noptii se intinde peste muntii din preajma, norii se aduna la apus, peste apele Oltului domneste intunericul de nepatruns si umbrele reintra in morminte. Cu un deosebit simt al echilibrului compozitional, poetul realizeaza finalul, rotund, prin reluarea motivului initial, ca intr-o mica piesa simfonica:

Lumea e in asteptare... turnurile cele-nalte
Ca fantome de mari veacuri pe eroii lor jalesc; s-ale
valurilor mandre generatii spumegate
Zidul vechi al manastirii in cadenta il izbesc.

Muzicalitatea poemului si, de aici, atmosfera de solemn mister in fata umbrelor trecutului voievodal sunt date, din punct de vedere prozodic, printr-o anumit studiata succesiune a accentelor, constand in alternarea dactilului cu iambul: s-a-le-va-lu-ri-lor-man-dre//ge-ne-ra-tii-spu-me-ga-te Zi-dul-vechi-al-ma-nas-ti-rii//in-ca-den-ta-il-iz-besc,
ca si in alternarea rimei feminine cu cea masculina: nalte - spumegate, jalesc - izbesc s.a.m.d., ritmand energic discursul liric si asezandu-l in tipare de neclintit.